

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף וְגו'. (שמות יג) אֲמַאי
 סָלִיֵק גְּרַמְזִי. אֵלֶּא, בְּגִין דְּהָוָה רִישָׁא
 לְנַחְתָּא לְגַלּוּתָא. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא דְאִיהוּ סִימְנָא
 דְּגֵאוּלָּה הָוָה לִיָּה וְאוּמִי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב כִּי הִשְׁבַּע הַשְּׁבִיעַ אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וְהָא אֶתְמַר.

זַבְּאָה חוֹלְקָא דְמוֹשֶׁה, דִּי־יִשְׂרָאֵל הוּוּ עַסְקִי לְמוֹשֶׁה
 מְמוֹנָא מִמְצָרָאִי, וּמֹשֶׁה הָוָה עַסְקִי
 בְּאוּמָא דִּי־יוֹסֵף. וְאִית דְּאִמְרֵי אַרְוֵנָא בְּנִילּוּס הָוָה,
 וּבִשְׂמָא קְדִישָׁא סָלִיֵק לִיָּה, וְעוֹד אָמַר מֹשֶׁה, יוֹסֵף,
 הֲגִיעַ זְמַן פּוֹרְקָנָא דִּי־יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר עֲלֵה שׁוּר.
 וְסָלִיֵק. וְאִית דְּאִמְרֵי, בֵּין מַלְכֵי מִצְרָאִי הָוָה, וּמִתְמָן
 סָלִיֵק (ס"א ל"ה). וְאִית דְּאִמְרֵי, בְּגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן לִיָּה
 עֲבוּדָה זָרָה, שָׂוּ בְּנִילּוּס וְסָרַח בַּת אֲשֵׁר תְּוִיֵּאת
 לִיָּה לְמוֹשֶׁה.

לשון הקודש

הָיָה עֶסוֹק בְּשִׁבְעַת יוֹסֵף. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים
 שְׁהָאֲרוֹן הָיָה בְּנִילּוּס, וְהָעֵלָה אוֹתוֹ בְּשֵׁם
 הַקְּדוֹשׁ. וְעוֹד אָמַר מֹשֶׁה: יוֹסֵף, הֲגִיעַ זְמַן
 גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר: עֲלֵה שׁוּר. וְעֵלָה.
 וַיֵּשׂ שְׂאוּמְרִים שְׁהָיָה בֵּין מַלְכֵי מִצְרָיִם,
 וּמִשָּׁם הָעֵלָה (אורח). וַיֵּשׂ אוֹמְרִים, כְּדִי
 שְׁלֹא יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ עֲבוּדָה זָרָה שְׂמוֹ אוֹתוֹ
 בְּנִילּוּס, וְסָרַח בַּת אֲשֵׁר הִרְאָתָה לְמוֹשֶׁה.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף וְגו'. לָמָּה
 הָעֵלָה עֲצָמוֹתָיו? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁהָיָה רֹאשׁ
 לְרֹדֶת לְגַלּוּת, וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׁהוּא
 סִימְן הַגְּאֻלָּה הָיָה לוֹ, וְהַשְּׁבִיעַ אֶת
 יִשְׂרָאֵל עַל זֶה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב כִּי הִשְׁבַּע
 הַשְּׁבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִרִי גִתְכָּאֵר.
 אֲשֵׁרֵי חִלְקוּ שָׁל מֹשֶׁה, שְׁיִשְׂרָאֵל הִיוּ
 עוֹסְקִים לְבַקֵּשׁ מְמוֹן מִן הַמִּצְרָיִם, וּמֹשֶׁה

וַיִּיְהוֹה הַזֶּה לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. (שמות יג) רַבִּי יוֹסִי פָתַח,
(תהלים כב) לְמַנְצַחַת עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר לְדָוִד.

בְּמַה חֲבִיבָא אֲוֵרִיתָא קָמִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאֲוֵרִיתָא, רַחִים הוּא לְעֵילָא,
רַחִים הוּא לְתַתָּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַצִּית לִיה
לְמַלּוּלּוּי, לָא שָׁבִיק לִיה בְּהַאי עֲלֻמָּא וְלָא שָׁבִיק
לִיה בְּעֲלֻמָּא דְאַתִּי.

וְאֲוֵרִיתָא בְּעֵי לְמַלְעֵי בַּהּ בִּימְמָא וּבְלִילִיא,
דְּכַתִּיב, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
וּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. תִּינַח
בִּימְמָא, בְּלִילִיא אֲמַאי. בְּגִין דִּיהֵא שְׂכִיחַ לְגַבֵּי
שְׂמָא קְדִישָׁא שְׁלִים. בְּמַה דְלִית יוֹמָם בְּלָא לִילִיא,
וְלָא אִיהוּ שְׁלִים, אֲלָא דָא עִם דָּא, כֶּךָ בְּעֵי
אֲוֵרִיתָא, לְאַשְׁתַּכְּחָא עֲמִיה דְּבַר נָשׁ יוֹמָא וְלִילִיא,
לְמַחְוֵי שְׁלִימוּתָא לְגַבֵּי דְּבַר נָשׁ יוֹמָם וְלַיְלָה.

לשון הקודש

ובתורה צריך לעסוק ביום ובלילה,
שכתוב (יהושע א) והגיתָ בו יומם וליילה.
וכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם
ולילה וגו'. מילא ביום, אבל למה
בלילה? כדי שיהיה מצוי אל השם
הקדוש שלם. כמו שאין יום בלי לילה,
ואינו שלם אלא זה עם זה, כך צריך
בתורה להמצא עם האדם יום וליילה,

וה' הזה לפניהם יומם. רבי יוסי פתח,
(תהלים כב) למנצחת על אילת השחר מזמור
לדוד. במה חביבה התורה לפני הקדוש
ברוך הוא, שכל מי שמשתדל בתורה,
אהוב הוא למעלה ואהוב הוא למטה,
הקדוש ברוך הוא מקשיב לדבריו, ולא
עוזב אותו בעולם הזה, ולא עוזב אותו
לעולם הבא.

וְהָא אֶתְמַר, דְּעִקְרָא דְלִילְיָא, מִפְּלִגּוּתָא וְאִילָךְ.
 וְאַף עַל גַּב דְּפִלְגּוּ קַדְמִיתָא בְּכִלְלָא דְלִילְיָא
 הוּא, אֲבָל בְּפִלְגּוּת לִילְיָא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל
 בְּגִנְתָּא דְעֵדֵן, לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא, וּכְדִין, בְּעֵי
 לִיה לְבַר נָשׁ לְמִיקָם, וּלְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא.

וְהָא אֶתְמַר, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צְדִיקָיָא
 דְּבִגְנֵתָא דְעֵדֵן, כְּלָחוּ צִיּוּתִין לְקָלִיָּה, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנֹּת חֲבָרִים
 מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךְ הַשְּׁמִיעֵנִי, וְהָא אוּקְמוּהָ, הַיּוֹשֶׁבֶת
 בְּגִנֹּת: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשַׁבְּחָא דְאוּרֵייתָא, בְּלִילְיָא.
 זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה, מָאן דְּאַשְׁתַּתַּף בְּהָדָה, לְשַׁבְּחָא לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשַׁבְּחָא דְאוּרֵייתָא.

וְכִד אָתִי צַפְרָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֶתִּיא וּמְשַׁתַּעֲשַׁע

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

לְהִיּוֹת שְׁלֵמוֹת לְאָדָם יוֹמָם וְלַיְלָה.
 וְחָרִי נְאֻמַר שְׁעַקֵּר הַלְיָלָה מִחֲצוֹת
 וְאִילָךְ, וְאַף עַל גַּב שְׁמַחְצִית הָרֵאשׁוֹנָה
 בְּכִלְלֵי הַלְיָלָה הִיא, אֲבָל בְּחֲצוֹת הַלְיָלָה
 נִכְנָס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַן עֵדֵן
 לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים, וְאִזְ צְרִיךְ
 לְאָדָם לְקוֹם וּלְעַסֵּק בְּתוֹרָה.

וְחָרִי נְאֻמַר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל
 הַצְּדִיקִים שׁוֹבְנִין עֵדֵן, כְּלָם מִקְשִׁיבִים

לְקוֹלוֹ. וְהוּא שְׁכֵנֹתוֹב (שיר ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנֹּת
 חֲבָרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלֶךְ הַשְּׁמִיעֵנִי. וְחָרִי
 פְּרֻשָׁה, הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנֹּת - זֶה כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל שְׁמֻשְׁבַּחַת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּשַׁבַּח הַתּוֹרָה בְּלַיְלָה. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ
 שָׁל מִי שְׁמֻשְׁתַּתַּף עִמָּה לְשַׁבַּח אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁבַּח הַתּוֹרָה.

וּכְשֶׁבָּא הַבְּקָר, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בָּאָה
 וּמְשַׁתַּעֲשַׁע בָּהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

בִּיהַּ בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַבְהַּ
 שְׂרָבִיטָא דְחֶסֶד, וְלֹא עָלָה בְּלַחֲזוּדְהָא, אֶלְא עָלָה,
 וְעַל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּתְּפִין בְּהַדְרָה, וְהָא אֶתְמַר דְּכַתּוּב,
 (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יי' חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ וְגו'. וְעַל דָּא
 אֵילַת הַשֶּׁחַר אֶקְרִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעְתָּא דְּבַעֵי לְאַתְנַהֲרָא
 צַפְרָא, אֶתְחַשְׁףֵי וְאֶתְקַדְרֵי נְהוּרָא,
 וְקַדְרוּתָא אֲשַׁתְּבַח. בְּדִין אֶתְחַבְּרַת אֶתְתָּא בְּבַעְלָהּ,
 דְּתַנִּינֵן, אִשָּׁה מְסַפֶּרַת עִם בַּעְלָהּ, לְמִשְׁתַּעֵי בְּהַדְרָה,
 וְעֹאֲלַת לְהִיכְלִיָּהּ.

לְבַתָּר כִּד בַּעֵי שְׂמִישָׁא לְמִיעַל, אֶתְנַהֵיר וְאֶתְתַּת
 לִילִיָּא, וְנָטִיל לִיָּהּ. בְּדִין כָּל תַּרְעִין
 סְתִימִין, וְחַמְרִין נַעֲרִין, וְכַלְבִּין נַבְחִין, כִּד אֶתְפְּלַג
 לִילִיָּא, שְׂאֲרֵי מְלָכָא (לְמַקְרִי) לְמִיָּקָם, וּמְטָרוֹנִיתָא
 לְזַמְרָא, וְאֶתִי מְלָכָא וְאֶקִּישׁ לְתַרְעָא דְּהִיכְלָא.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וּמוֹשִׁיט לָהּ שְׂרָבִיט שֶׁל חֶסֶד, וְלֹא רַק
 עָלֶיהָ לְבַדָּה, אֶלְא עָלֶיהָ וְעַל אֵלוֹ
 שְׂמִשְׁתַּתְּפִים עִמָּהּ, וְהָרִי נֹאמַר שְׂכַתּוּב
 (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ וְגו'.
 וְעַל זֶה נִקְרְאוֹת אֵילַת הַשֶּׁחַר.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲהַ שְׂרוּצָה
 לְהֵאִיר הַבְּקָר, נְחֻשָׁף, וְהָאוֹר נִהְיָה
 קוֹדֵר, וְקַדְרוֹת נִמְצְאוּ. אִזּוֹ מִתְחַבְּרַת

אִשָּׁה בְּבַעְלָהּ, שְׁשַׁנִּינֵנּוּ, אִשָּׁה מְסַפֶּרַת
 עִם בַּעְלָהּ לְדַבֵּר עִמוֹ וְנִכְנַסְתָּ לְהִיכְלוֹ.
 אַחֲרַיִךְ בְּשְׂרוּצָה הַשְּׂמִישׁ לְהַכְנִס,
 מֵאִיר וּבֹא הַלִּילָהּ, וְנֹטֵל אוֹתוֹ. אִזּוֹ כָּל
 הַשְּׂעָרִים סְתוּמִים, וְחַמּוּרִים נוֹעְרִים,
 וּכְלָבִים נוֹבְחִים. בְּשַׁנְתְּצָה הַלִּילָהּ
 מִתְחִיל הַמְלָךְ וְלִקְרָא לְקוֹם וְהַגְבִּירָה
 לְזַמֵּר, וּבֹא הַמְלָךְ וּמְקִישׁ עַל שַׁעַר

וְאָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אֶחָתִי רַעֲיָתִי וְגו'. וּבְדִין
מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא.

זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְהֵהוּא, דְאִתְעַר הֵהוּא זְמַנָּא בְּמִלֵּי
דְאוּרֵייתָא, בְּגִין דָּא, כָּל אֵינּוֹן דְבְנֵי הַיְכָלָא
דְמִטְרוּנֵיתָא, כְּלָהוּ בְעֵינָן לְמִיָּקָם בְּהֵהוּא זְמַנָּא,
לְשַׁבְחָא לְמַלְכָּא וְכְלָהוּ מְשַׁבְּחָן קָמִיה, וְשַׁבְּחָא
דְסָלִיק מֵהַאי עַלְמָא, דָּא דְאִיהוּ רַחִיק, (נפיר) דָּא
נִיחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכָלָא.

כִּד אֶסְתְּלִיק לִילֵיא, וְאִתֵּי צַפְרָא, (נ"א ואיתקשיך)
וְאִתְקַדַּר, כְּדִין מְלָכָא וּמִטְרוּנֵיתָא בְּרָזָא
בְּחֻדְוָה, וְיַהִיב לָה מֵתַנָּן, וְלִכְל בְּנֵי הַיְכָלָה. זַפְּאָה
חוּלְקִיָּה מָאן דְאִיהוּ בְּמִנְיָנָא.

וַיִּי' הוֹלֵךְ לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם. קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵית
דִּינִיָּה. (דף מ"ו ע"ב) אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵינּוּ דְתַנִּינָן,

לשון הקודש

לְקָדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵהַכֵּל.

כְּשִׁמְסַתְלָק הַלֵּילָה וּבֹא הַבֶּקֶר (ומחשיך)
וְהַתְקַדַּר, אִזְ הַמְלָךְ וְהַגְּבִירָה בְּסוּד
בְּחֻדְוָה, וְנֹתֵן לָה מֵתַנּוֹת וְלִכְל בְּנֵי
הַיְכָלָה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שָׁל מִי שְׁהוּא
בְּמִנְיָן.

וְח' הַלֵּךְ לַפְּנִיָּהֶם יוֹמָם - הַקָּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וּבֵית דִּינָו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵינּוּ

הַיְכָל, וְאָמַר פִּתְחֵי לִי אֶחָתִי רַעֲיָתִי
וְגו'. וְאִז מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים.
אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שָׁל אוֹתוֹ שְׁמַתְעוּרָר
בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּדַבְרֵי תוֹרָה. וְלִכְן כָּל אוֹתָם
בְּנֵי הַיְכָל הַגְּבִירָה, כְּלָם צְרִיכִים לְקוּם
בְּאוֹתוֹ זְמַן לְשַׁבַּח אֶת הַמְלָךְ, וְכָלָם
מְשַׁבְּחִים לַפְּנִיּוֹ. וְהַשְּׁבַח שְׁעוֹלָה מֵהָעוֹלָם
הַזֶּה, זֶה שְׁהוּא רַחוּק, וְיִתְרוֹ זֶה נֹחַת רוּחַ

שְׂכִינָתָא בְּאַבְהָתָא נְטֻלָּא. הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם: דָּא
 אַבְרָהָם. בְּעֶמּוּד עֲנָן: דָּא יִצְחָק. לְנַחֲוֹתָם הִדְרֵךְ:
 דָּא יַעֲקֹב. דְּכָתִיב בֵּיהּ (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדֶרֶכּוֹ.
 וְלַיְלָה בְּעֶמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם: דָּא דָּוִד מִלְכָּא.

וּבְלָהוּ רְתִיבָא עֲלָא קַדִּישָׁא, לְמַחֵךְ יִשְׂרָאֵל
 בְּשִׁלְיֻמוֹתָא דְכֻלָּא, בְּגִין דִּיחִזוּן אַבְהָן
 פּוֹרְקָנָא דְלָהוּן, דְּכָתִיב, (בראשית מו) וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם
 עִלָּה, עִם הַמֶּרְפָּכָה. וְכָתִיב וַיֵּי הוֹלֵךְ וְגו', לְלַכֵּת
 יוֹמָם וְלַיְלָה. וְכִי אֲמַאי הוּוּ אִזְלֵי יוֹמָם וְלַיְלָה, יַהֲכוּן
 בִּימָמָא, וְלֹא יַהֲכוּן בְּלַיְלָא, כְּבִנֵי אֲנָשָׁא דְעַרְקוּן.
 כִּינּוּן דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְטִיר לֹוּן, אֲמַאי אִזְלֵין
 בִּימָמָא וּבְלַיְלָא. אֵלָּא, לְאַשְׁתַּכְחָא בְּהוּ שְׁלִימוֹתָא
 דְכֻלָּא, דְלִית שְׁלִימוֹ אֵלָּא יוֹמָם וְלַיְלָה.

אָמַר רַבִּי אַבְא, הָכִי אֲוֹקִימָנָא, וַיֵּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם

לשון הקודש

גַּם עִלָּה, עִם הַמֶּרְפָּכָה. וְכָתוּב וַה' הֵלֶךְ
 וְגו' לְלַכֵּת יוֹמָם וְלַיְלָה. וְכִי לָמָּה הָיוּ
 הוֹלְכִים יוֹמָם וְלַיְלָה? יִלְכוּ בַיּוֹם, וְלֹא
 יִלְכוּ בַלַּיְלָה כְּאֲנָשִׁים שְׂבוּרָחִים, כִּינּוּן
 שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמַר אוֹתָם, לָמָּה
 הִלְכוּ בַיּוֹם וּבַלַּיְלָה? אֵלָּא כְּדִי לְהַפְעִיף
 בָּהֶם שְׁלֹמֹת הַכֹּל, שְׂאִין שְׁלֹמֹת אֵלָּא
 יוֹם וְלַיְלָה.

אָמַר רַבִּי אַבְא, כֶּף בְּאַרְגּוֹ, וַה' הֵלֶךְ

שְׁשֻׁנָּיו, שְׂכִינָה נּוֹסַעַת בְּאַבּוֹת. הֵלֶךְ
 לְפָנֵיהֶם יוֹמָם – זֶה אַבְרָהָם. בְּעֶמּוּד עֲנָן
 – זֶה יִצְחָק. לְנַחֲוֹתָם הִדְרֵךְ – זֶה יַעֲקֹב,
 שְׂכָתוֹב בּוֹ (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדֶרֶכּוֹ.
 וְלַיְלָה בְּעֶמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם – זֶה דָּוִד
 הַמֶּלֶךְ.

וְכֻלָּם מְרַפְּכָה עֲלִיוְנָה קְדוּשָׁה לְלַכֵּת עִם
 יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹמֹת הַכֹּל, כְּדִי שֶׁהָאֲבוֹת
 יִרְאוּ אֶת גְּאֻלָּתָם, שְׂכָתוֹב וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ

יוֹמָם בְּעֲמוּד עָנָן: דָּא אַבְרָהָם. וְלַיְלָה בְּעֲמוּד אֵשׁ:
 דָּא יִצְחָק. וְאִי חָבִי יַעֲקֹב אֶן הוּא. אֵלָא בְּמִלָּה
 קַדְמָאָה אַתְמַר, וְתַמָּן שְׂאָרֵי, בְּמָה דְכַתִּיב וַיֵּי'.

וְלַיְלָה בְּעֲמוּד אֵשׁ, הָזָה נָהִיר, בְּסִטְרָא דָּא
 וּבְדָא. בְּגִין דִּירְדֵּפוֹן מְצָרַי בְּתֵרִיהוֹן,
 לְאַתְיִיקְרָא שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, בְּרֵתִיכוּי
 וּפְרָשׁוּי. בְּגִין לְמִיזַל יִמָּא וְלִילִיָּא, אֶסְפַּקְלָרִיָּא
 דְנִהָרָא, וְדָלָא נִהָרָא. וְתוּ, בְּגִין לְאַטְעָאָה לְמְצָרַי
 דִּימְרוֹן מְקַרְהָ הוּא, דְכַתִּיב, ^(ישעיה ט) נוֹאֲלוּ שְׂרֵי
 צוּעֵן, וְכַתִּיב ^(ישעיה מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֹר, וְעַל דָּא
 אִזְלֵי בִימָמָא וּבְלִילִיָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֶפִּיק לֹון מְמַצְרִים,
 לְמַחְוֵי חוּלְקִיָּה וְאַתְסַנְתִּיָּה. וְתָא חַזֵּי, בְּסִטְרָא

לשון הקודש

לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעֲמוּד עָנָן – זֶה אַבְרָהָם. וְלַיְלָה בְּעֲמוּד אֵשׁ – זֶה יִצְחָק. וְאִם כֹּה, אֵיפֹה יַעֲקֹב? אֵלָא שְׂנַאמַר בְּדַבְּרוּ הֲרָאשׁוֹן, וְשֵׁם הַתְּחִיל, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב וְה'. וְלַיְלָה בְּעֲמוּד אֵשׁ, הִזְה מְאִיר בְּצַד זֶה וּבְזֶה, כְּדֵי שֶׁהַמְּצָרִים יִרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם, שְׂוִתְכַבֵּד שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַרְכַּבּוֹתָיו וּפְרָשׁוֹ. כְּדֵי לְלַכֵּת יוֹמָם

וְלַיְלָה, אֶסְפַּקְלָרִיָּה הַמְּאִירָה, וְשַׁלַּא מְאִירָה. וְעוֹד, כְּדֵי לְהַטְעוֹת אֶת הַמְּצָרִים, שִׁיאֲמְרוּ מְקַרְהָ הוּא, שְׂכֵתוֹב ^(ישעיה ט) נוֹאֲלוּ שְׂרֵי צוּעֵן, וְכֵתוֹב ^(שם מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֹר, וְעַל כֵּן הִלְכוּ בַיּוֹם וּבְלַיְלָה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שָׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיא

דְּיוֹבְלָא, אֲשֶׁתְּכַח חִירוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וְכֵן לְזִמְנָא דְאֲתִי,
 דְּכַתִּיב, (ישעיה כד) וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר
 גְּדוֹל וְגו'.

וּבְגִין הַהוּא יוֹבְלָא עֲלָא, אֲתַעֲכְבוּ חֲמִשִּׁין יוֹמִין,
 לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא, וְלִמְקַרְב לְטוֹרָא דְסִינֵי.
 וְכִיּוֹן דְאֲזִילִי בִימְמָא, אֲזִילִי בְּלִילִיָא, לְמַהֲוֵי כֹלָא חַד
 יוֹמָא, בֵּין יַמְמָא וְלִילִיָא, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח פְּרִישׁוּ.
 וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְכֻלְּהוּ בְּנִיחָא אֲזִילִין, לְרַעוּתָא
 דְּנַפְשֵׁיהוּ, בִּיּוֹמָא דְקַבִּילוּ אוֹרֵייתָא, הוּוּ
 חֲמִשִּׁין יוֹמִין שְׁלֵמִין, יוֹמֵי וְלִילֵי כְּדָקָא יָאוּת, דְּלִית
 יוֹם בְּלֹא לַיְלָה, וְלִית לַיְלָה בְּלֹא יוֹם, וְלַיְלָה וְיוֹם
 אֶקְרִי יוֹם אֶחָד. וְכִיּוֹן דְאֲזִלוּ חֲמִשִּׁין יוֹמִין שְׁלֵמִין,
 כִּדִּין (לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין דְּיוֹבְלָא וּבְמִו) שָׂארוּ עָלֵיהוּ אֵינּוֹן חֲמִשִּׁין
 יוֹמִין דְּיוֹבְלָא, וּמִסְטָרָא דְּיוֹבְלָא אֲתִיְהִיב לְהוּ
 אוֹרֵייתָא, וּבְגִין כֵּן אֲזִילִין יוֹמָא וְלִילִיָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לְהִיּוֹת הַכֹּל יוֹם אֶחָד בֵּין יוֹם וְלַיְלָה, וְלֹא
 נִמְצְאָת הַפְּרָדָה.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁכָלָם הִלְכוּ בְּמִנוּחָה
 לְרַצוֹן נַפְשָׁם, בַּיּוֹם שֶׁקִּבְּלוּ הַתּוֹרָה, הָיוּ
 חֲמִשִּׁים יָמִים שְׁלֵמִים, יָמִים וְלַיְלֹת
 פְּרָאוּי, שָׂאִין יוֹם בְּלֵי לַיְלָה, וְאִין לַיְלָה
 בְּלֵי יוֹם, וְלַיְלָה וְיוֹם נִקְרָא יוֹם אֶחָד.
 וְכִיּוֹן שֶׁהִלְכוּ חֲמִשִּׁים יָמִים שְׁלֵמִים, אִזּוּ

אוֹתָם מִמְצָרִים לְהִיּוֹת חֶלְקוֹ וְנַחֲלָתוֹ.
 וּבֹא רָאָה, בְּעַד הַיּוֹבֵל נִמְצְאָה חֲרוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל, וְכֵן לְעֵתִיד לְבֹא, שְׁכָתוּב (ישעיה
 כד) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל
 וְגו'.

וּמִשׁוּם אוֹתוֹ יוֹבֵל עֲלִיוֹן, הִתְעַכְּבוּ
 חֲמִשִּׁים יוֹם לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וְלִקְרַב לְהַר
 סִינֵי. וְכִיּוֹן שֶׁהִלְכוּ בַּיּוֹם, הִלְכוּ בְּלַיְלָה,

וַאֲמַר רַבִּי אֲבָא, כְּתִיב (בראשית כז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יַעֲקֹב וַיַּחֲזֹק וַתִּבְחַן עֵינָיו, אֲמַאי. הָא אֹקִימָנָא, מָאן דְּרַחִים לְחַיִּבָּא, הָכִי הוּא. וְהָא חַזִּי, בְּיַעֲקֹב אֶתְבְּלִיל לַיְלִיָּא, וְלַיְלִיָּא לֹא בְהִיר, וְעַל דָּא וַתִּבְחַן עֵינָיו, וְכֹלָא חַד.

רַבִּי יַעֲקֹב פָּתַח וַאֲמַר, (שמות יד) וַיִּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם, וַיִּגַּד, מָאן קָאֲמַר לִיה. אֲלָא, הָא אֹקִימוּתָא. אֲבָל חֲכָמוּי וְחַרְשׁוּי אֶתְבְּנָשׁוּ לְגַבִּיּוּת, וְאוֹדְעוּהוּ כִּי בָרַח הָעָם. וַאֲמַאי קָאֲמְרוּ דָּא. אֲלָא חֲמוּ בְּחֲכָמְתָּא דְלַחֲוֹן, דְּחַזוּ אֲזִילִי יַמָּא וְלַיְלִיָּא, אֲמְרוּ וְדָאי עֲרַקִין אֵינֹן. וְלֹא עוֹד אֲלָא דְחֲמוּ דְלֹא חַזוּ אֲזִילִי בְּאוֹרַח מִיִּשְׁרָא, כְּמָה דְכְּתִיב וַיָּשׁוּבוּ וַיַּחֲזִנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירוֹת.

לשון הקודש

מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם. וַיִּגַּד – מִי אֲמַר לוֹ? אֲלָא כְּדָּ פִּרְשׁוּתָא. אֲבָל חֲכָמוּי וּמְכַשְׁפִּיּוּ הַתְּבַנְסוּ אֵלָיו וְהוֹדִיעוּהוּ כִּי בָרַח הָעָם. וְלָמָּה אֲמְרוּ אֵת זֶה? אֲלָא רָאוּ בְּחֲכָמָה שְׁלָהֶם שֶׁהֵיוּ הוֹלְכִים יוֹמָם וְלַיְלָל, אֲמְרוּ וְדָאי שְׁהֵם פּוֹרְחִים. וְלֹא עוֹד, אֲלָא שָׂרְאוּ שְׁאֵינֶם הוֹלְכִים בְּדַרְדָּר וַיִּשְׁרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וַיָּשׁוּבוּ וַיַּחֲזִנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירוֹת.

שָׂרוּ עֲלֵיהֶם אוֹתָם חֲמִשִּׁים יָמֵי הַיּוֹבֵל, וּמִצְדָּ שֶׁל הַיּוֹבֵל (בִּינָה) נִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה, וְלָכֵן הִלְכוּ יוֹמָם וְלַיְלָלָה.
וַאֲמַר רַבִּי אֲבָא, כְּתוּב וַיְהִי כִּי זָקֵן יַעֲקֹב וַתִּבְחַן עֵינָיו, לָמָּה? הָרִי בְּאַרְנוֹנָא שְׁמִי שְׁאוּהֵב רְשָׁעִים, כְּדָּ הוּא. וְכֹא רָאָה, בְּיַעֲקֹב נִכְלָל הַלְוִיָּהּ, וְלִזְלָה לֹא בְהִיר, וְעַל זֶה וַתִּבְחַן עֵינָיו, וְהַכֵּל אַחֲרֵי רַבִּי יַעֲקֹב פָּתַח וַאֲמַר, וַיִּגַּד לְמֶלֶךְ

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת וָגו'. (שמות יד) שֵׁשׁ מֵאוֹת אַמְאִי.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְקַבֵּל מִנִּינָא דִישְׂרָאֵל,
 דְּכַתִּיב בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי. בַּחֹר: לְקַבֵּל
 הַגְּבָרִים דְּאֵינוּן עֶקְרָא דְכָל יִשְׂרָאֵל. וְכָל רַכְבּ
 מִצְרַיִם: שְׂאֵר רְתִיכִין, דְּאֵינוּן טְפָלִין לְאַחֹרֵי, (נ"א
 לְאַחֲרֵי) לְקַבֵּל הַטָּף דְּכַתִּיב לְבַד מִטָּף. וְכֹלָא עָבִיד
 בְּעֵיטָא דְחַרְשׁוֹי וְחַכְמוֹי. וְשִׁלְשָׁם עַל כָּלוּ, כֹּלָא
 בְּחַכְמָתָא, לְקַבֵּל דְּרַגְלֵי עֲלָאִין, תִּרְיִן וְחַד. ר' יִצְחָק
 אָמַר, כְּתַרְגוּמוֹ, וּמְזַרְזוֹן. זְרִיזוֹן הוּוּ בְּכֹלָא.

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רַכְבּ בַּחֹר. ר' חֵיָא אָמַר, כְּתִיב
 (ישעיה כד) יִפְקֹד יי' עַל צָבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם
 וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה. בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְהִיב שְׁלֹטְנוֹתָא לְרַבְרַבֵי עַמִּין לְעִילָא,
 יְהִיב לְהוּ לְעַמָּא דְלַחֹן לְתַתָּא. וּבְשַׁעְתָּא דְנַחֲתִית

לשון הקודש

דְּרַגּוֹת הַעֲלִיזוֹת שְׁנַיִם וְאַחַד. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר, כְּתַרְגוּמוֹ – וּמְזַרְזוֹן. שְׁהִיּוּ זְרִיזִים
 בְּכָל.

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רַכְבּ בַּחֹר. רַבִּי חֵיָא
 אָמַר, כְּתוּב יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמָּרוֹם
 בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.
 בְּזִמְנָן שֶׁהַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן שְׁלֹטוֹן
 לְגְדוּלֵי הָעַמִּים לְמַעַלָּה, נוֹתֵן לָהֶם לְעַם
 שְׁלָהֶם לְמַטָּה. וּבְשַׁעְתָּא שְׁמוּרִיד אוֹתָם

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת וָגו'. שֵׁשׁ מֵאוֹת לְמָה?
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּנֶגֶד הַמַּנְיָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 שְׁכַתוֹב בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי. בַּחֹר –
 כְּנֶגֶד הַגְּבָרִים שֶׁהֵם הָעֶקֶר שֶׁל כָּל
 יִשְׂרָאֵל. וְכָל רַכְבּ מִצְרַיִם – שְׂאֵר
 הַמְּרַכְבוֹת, שֶׁהֵם טְפָלִים לְאַחֹרֵי
 (לְאַחֲרֵי), כְּנֶגֶד הַטָּף, שְׁכַתוּב לְבַד מִטָּף.
 וְהַכֹּל עֲשֵׂה בַעֲצַת מְכַשְׁפָּיו וְחַכְמוֹי.
 וְשִׁלְשָׁם עַל כָּלוּ – הַכֹּל בְּחַכְמָה, כְּנֶגֶד

לוֹן מִדְרָגֵיהוֹן דְּלַעֲיִלָּא, נְחִית לוֹן לְעַמָּא לְתַתָּא,
וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בַּחֹר, הָא מְמַנָּא דְּלַהוֹן,
וְאוֹקְמוּתָהּ, וְדַבֵּר רְתִיכִין דְּשָׂאר עַמִּין, וְכִלְהוּ נְפִלוּ
בְּמִשְׁרִיתָא דְּסִיסְרָא לְבַתָּר וְהֵינְנוּ בַּחֹר (נ"א וּלְבַתָּר) וְכֹל
רֶכֶב מְצָרִים.

כְּתִיב (שיר השירים א) לְסִסְתִּי בְּרֶכְבִּי פִּרְעָה דְּמִיתִיד;
רַעֲיָתִי. תָּא תְּזִי, כְּדוּגְמַת סוּסֵיָא נּוֹקְבָא,
אַתְתְּזִי לְהוֹן לְסוּסֵיהוֹן דְּפִרְעָה, וְאוֹקְמוּתָהּ. אֵלָּא
לְסוּפְתִי בְּרֶכְבִּי פִּרְעָה, (דף מ"ו ע"א) תָּא תְּזִי, פִּרְעָה
כְּשַׁעְתָּא דְּהוּה רְדִיף אֲבַתְרִייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, מַה עָבַד,
נְטִל סוּסוֹן נּוֹקְבָן, וְכַפַּת לוֹן בְּרִתִּיכוּי בְּקַדְמִיתָא,
וְסוּסִין דְּוִכְרָאֵי כַּפַּת לוֹן לְאַחֹרֵיהוֹן, וְהוּוּ מְזִינִין
דְּוִכְרֵי לְקַבֵּל נּוֹקְבֵי, וְנּוֹקְבֵי לָא בַּעָאן, וְאוֹתָן לְמִיזָל.
פִּינּוֹן דְּקָרִיב (נ"א וְכַד אֲדַבֵּיק) לְגַבִּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, נְטִל

לשון הקודש

וּפְרָשׁוּתָהּ. אֵלָּא לְסִסְתִּי בְּרֶכְבִּי פִּרְעָה –
בֵּא רְאָה, בְּשַׁעְתָּה שְׁפָרְעָה הָיָה רוּדִף
אַחַר יִשְׂרָאֵל, מַה עָשָׂה? נְטִל סוּסוֹת
נְקֻבוֹת, וְכַפַּת אוֹתָן בְּמִרְכָּבוֹתֵיהוֹן
בְּתַחֲלָה, וְאֵת הַסּוּסִים הַזְּכָרִים כַּפַּת
מֵאַחֹר, וְהָיוּ הַזְּכָרִים מִתְחַמְּמִים כְּנִגְד
הַנְּקֻבוֹת, וְהַנְּקֻבוֹת מְסָרְבוֹת, וּמְהָרוּ
לְרוּץ. פִּינּוֹן שְׁקָרָב (וּכְאִשְׁר הַדְּבִיק) אֵל יִשְׂרָאֵל,
נְטִל אֵת הַנְּקֻבוֹת וְשָׂם אוֹתָם לְאַחֹר,

מִדְרָגָתָם שְׁלֹמַעְלָה, מוֹרִיד אֵת הָעָם
לְמַטָּה. וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בַּחֹר –
הָרִי הַמְּמַנָּה שְׁלָהֶם, וּפְרָשׁוּתָהּ, שְׁהִנְהִיג
אֵת מִרְכָּבוֹת שְׂאֵר הָעַמִּים, וְכֹלָם נְפִלוּ
בְּמַחְנֵה סִיסְרָא אַחַר כֵּן, וְהֵינְנוּ בַּחֹר
(וְאַחַר כֵּן) וְכֹל רֶכֶב מְצָרִים.

כְּתוּב (שיר א) לְסִסְתִּי בְּרֶכְבִּי פִּרְעָה
דְּמִיתִיד רַעֲיָתִי. בֵּא רְאָה, כְּדוּגְמַת סוּסָה
נְקֻבָה נִרְאָתָה לְסוּסִים שֶׁל פִּרְעָה,

נוֹקְבֵי וְשְׂנֵי לֹזֵן לְאַחֲזֵרֵי, וְסוֹסְוֹן דְּיִבְרִין לְקַדְמִין,
לְאַבְאָשָׁא לְיִשְׂרָאֵל, וְלְאַנְחָא בְּהוּ קַרְבָּא.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, וַיֵּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, וּבַתֵּר חֲזָרָה
שְׂכִינְתָא לְאַחֲזֵרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב
וַיִּסַּע מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים וְגו' . כְּגִינֵי כֶךְ דְּמִיתִיד רַעֲיָתִי.

וְהֵאֵי קָרָא הָא אוֹקְמוּתָ . דְּאַקְרִיב לְכָל חֵילוֹי
וְרִתִּיכוֹי, לְאַנְחָא קַרְבָּא . וְתוּ וּפְרַעָה
הַקְרִיב . רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָא אֶתְמַר דְּקָרִיב לֹזֵן
לְתִשׁוּבָה . וּפְרַעָה הַקְרִיב .

כְּתִיב (ישעיה כו) וַיֵּי בַּצַּר פְּקֻדוֹךְ צָקוֹן לַחֹשׁ וְגו' . בַּצַּר
פְּקֻדוֹךְ : לָא פְּקֻדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, בְּשַׁעְתָּא דְּנִיחָא, אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דְּעָקוֹן
לְהוּ, וּבְכִידִין כְּלָהוּ פְּקֻדִין לִיָּה . צָקוֹן לַחֹשׁ : וּכְלָהוּ
צָלָאן בְּצִלוֹתֵין וּבְכַעוֹתֵין, וְאַרְיָקוּ קָמִיָּה צִלוֹתֵין .

לשון הקודש

והסוסים הזכרים לפנים, כדי להרע
לישראל ולערך בהם קרב.
כמו זה, וה' הלך לפניהם יומם, ואחר
כך חזרה השכינה לאחזרי ישראל,
שכתוב ויסע מלאך האלהים וגו'. משום
כך דמיתיד רעיתי.

כתוב (ישעיה כו) ה' בצר פקדוך צקון
לחש וגו'. בצר פקדוך - לא פוקדים
ישראל את הקדוש ברוך הוא בשעת
מנוחה, אלא בשעה שמצויקים להם, ואז
כלם פוקדים אותו. צקון לחש - וכלם

ופסוק זה הרי פרשוהו, שהקריב את
כל חילותיו ומרפבותיו לערך קרב. ועוד

אִימָתִי. (ישעיה כו) מוֹסְרֵךְ לָמוֹ, בְּשַׁעֲתָא דְפָקִיד לֹון
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַצוּעוּי. כְּדִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָאִים עָלֵיהוּ בְּרַחְמֵי, וְנִיחָא קָמִיהּ תְּהוּא קָלָא
 דְּלֵהוֹן, בְּגִין לְאַתְפָּרְעָא מִן שְׁנַאיִהוֹן, וְאַתְמְלִי
 עָלֵיהוּ בְּרַחְמֵי.

כָּמָה דְּאוּקִימָנָא, מְתַל לִיוֹנָה עִם תַּיִץ וְכוּ', כִּף
 יִשְׂרָאֵל הוּוּ קְרִיבִין לִימָא, וְהוּוּ חָמָאן לִימָא
 קָמִיִּהוּ, אָזִיל וְסָעִיר וְגַלְגַּלוּתֵי זַקְפִּין לְעֵילָא, הוּוּ
 דְּחִילִין. זַקְפוֹ עֵינֵיִהוּ וְחָמוֹ לְפָרְעָה וּלְמִשְׁרִיִּיתֵיהּ,
 וְאַבְנֵי גִירִין וּבְלִסְטְרָאִין, כְּדִין וַיִּירָאוּ מְאֹד. מַה
 עָבְדוּ, וַיַּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵן גְּרִים הָאֵי דְקָרִיבוּ
 יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דְּלְעֵילָא, פְּרַעָה. הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וּפְרַעָה הַקָּרִיב וְהָא אַתְמַר.

לשון הקודש

את הַיָּם לַפְּנֵיהֶם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר וְגַלְיוֹ
 עוֹלִים לְמַעְלָה, הֵיוּ פוֹחַדִּים. זַקְפוֹ עֵינֵיהֶם
 וַרְאוּ אֶת פְּרַעָה וּמְרַכְבוֹתֶיהָ, וְאַבְנֵים,
 חֲצִים וּבְלִיסְטְרָאוֹת, וְאָז וַיִּירָאוּ מְאֹד.
 מַה עָשׂוּ? וַיַּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִי גְרִם
 אֶת זֶה שֶׁקָּרְבוּ יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שָׁל
 מַעְלָה? פְּרַעָה. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וּפְרַעָה
 הַקָּרִיב, וְהֵרִי זֶה נִתְבָּאֵר.

מִתְפַּלְלִים בְּתַפְלוֹת וּבְכַקְשׁוֹת, וּמְרִיקִים
 לַפְּנֵי תַפְלוֹת. אִימָתִי? מוֹסְרֵךְ לָמוֹ.
 בְּשַׁעָה שְׂפוּקֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּרַצוּעֵתוֹ, וְאָז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד
 עֲלֵיהֶם בְּרַחְמִים, וְאוֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁלָּהֶם נוֹחַ
 לַפְּנֵי כְּדֵי לְהַפְרַע מִשְׁוֹנְאֵיהֶם, וּמִתְמַלֵּא
 עֲלֵיהֶם בְּרַחְמִים.

כְּמוֹ שֶׁפְּרָשְׁנוּ, מִשָּׁל לִיוֹנָה עִם תַּיִץ וְכוּ',
 כִּף יִשְׂרָאֵל הֵיוּ קָרִיבִים לָיָם, וְהֵיוּ רוֹאִים

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירְאוּ הַתִּיַעֲבוּ וִירְאוּ
 אֶת יְשׁוּעַת יי'. (שמות יד) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 זַבְדָּה הוֹלֵקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא רַעֲיָא כַּמֹּשֶׁה אֲזִיל
 בְּגוּוֹיֵיהוּ. כְּתִיב (ישעיה סג) וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ.
 וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם: דָּא קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא. מֹשֶׁה עַמּוֹ
 (מִכָּאן אֲזִילִיבָנָא) שְׁקִיל הָדָה מֹשֶׁה כְּכֹל יִשְׂרָאֵל. וְאֲזִילִיבָנָא
 מִהָא, כִּי רַעֲיָא דְעַמָּא הוּא מִמַּשׁ עַמָּא כְּלָהוּ, אִי
 אִיהוּ זְכִי, עַמָּא כְּלָהוּ זְכָאן. וְאִי אִיהוּ לָא זְכִי, עַמָּא
 כְּלָהוּ לָא זְכָאן וְאִתְעַנְשׂוּ בְּגִינֵיהּ, וְהָא אִזְקֵמוּהָ.

הַתִּיַעֲבוּ וִירְאוּ, לִית לְכוּ לְאַנְחָא קֳרָבָא, דְּהָא
 קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא, יְגִיחַ קֳרָבָא בְּגִינֵיכוֹן,
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, יי' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן.
 תָּא חַזִּי, תְּהוּא לִילִיָּא, פְּנֵשׁ קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא
 לְפַמְלִיָּא דִילִיָּהּ, וְדָאִין דִּיעֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאֲלִמְלִיא
 דְאַקְדִּימוּ אַבְתָּן עַלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל, לָא אֲשַׁתְּזִיבוּ מִן

לשון הקודש

מִמַּשׁ הָעָם כְּלוּ. אִם הוּא זֹכֶה – כָּל הָעָם
 זֹכִיבִים, וְאִם אֵינּוּ זֹכֶה – כָּל הָעָם לָא
 זֹכִיבִים וְנִעְנָשִׁים בְּגִלְלוֹ, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.
 הַתִּיַעֲבוּ וִירְאוּ – אֵינּוּ לָכֶם לְעֶרְךָ קֳרָב,
 שְׁהָרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲרֹךְ קֳרָב
 בְּשִׁבְלֵכֶם, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר הוּא יִלְחַם לָכֶם
 וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. בָּא רָאָה, בְּאוֹתוֹ לִילָהּ
 כְּנִס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַפְּמִלְיָא

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירְאוּ
 הַתִּיַעֲבוּ וִירְאוּ אֶת יְשׁוּעַת הוּא. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרִי חֲלָקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי
 רוּעָה כְּמוֹ מֹשֶׁה הַלֵּךְ בְּתוֹכֶם. כְּתוּב (שם
 א) וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ. וַיִּזְכֹּר יְמֵי
 עוֹלָם – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֹשֶׁה עַמּוֹ
 – וּמִכָּאן לְמַדְנָו שְׁמֹשֶׁה הָיָה שְׁקוּל כְּכֹל
 יִשְׂרָאֵל. וְלְמַדְנָו מִזֶּה כִּי רוּעָה הָעָם הוּא

דִּינָא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זְכוּתָא דִּיעֲקֹב אֲגִין עָלֵיהּוּ
 דִּישְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קכד) לוֹלִי יִי' שְׁחִיָּה
 לָנוּ יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבֵא.

יִי יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְחַרְשׁוּן. (שמות יד) רַבִּי אֲבָא
 פִּתַח (ישעיה נח) אִם תָּשִׁיב מִשְׁפַּת רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת
 חֲפָצֶיךָ בַּיּוֹם קָדְשִׁי. וּפְאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוֹן, לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ, מִכָּל שְׂאֵר
 עַמּוּן דְּעֵלְמָא, וּמְגוֹ רְחִימוּתָא דְּלַהוֹן, קָרִיב לוֹן
 לְגַבִּיָּה, וְיַהֲב לוֹן אוֹרֵייתָא, וְיַהֲב לוֹן שַׁבַּת, דְּאִיְהוּ
 קְדִישָׁא מִכָּל שְׂאֵר יוֹמִין, וְנִיחָא מִכָּלְא, וְחֲדוּה
 דְּכָלְא, וְשִׁקִּיל שַׁבַּת, לְקַבֵּל אוֹרֵייתָא כָּלְא, וּמֵאן
 דְּנָטִיר שַׁבַּת, כְּאִילוּ נָטִיר אוֹרֵייתָא כָּלְא.

וְקָרְאָתָּ לְשַׁבַּת עוֹנָג, עֲנוּנָא דְּכָלְא, עֲנוּנָא דְּנִפְשָׁא
 וְגוֹפָא עֲנוּנָא דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין. וְקָרְאָתָּ

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה
 בָּהֶם לְהִדְבֹּק בָּהֶם מִכָּל שְׂאֵר עַמּוּ
 הָעוֹלָם, וּמִתּוֹךְ אֲהַבְתֶּם קָרִב אוֹתֶם
 אֵלָיו, וְנָתַן לָהֶם תּוֹרָה, וְנָתַן לָהֶם שַׁבַּת
 שֶׁהִיא קֹדֶשׁ מִכָּל שְׂאֵר הַיָּמִים, וּמְנוּחָה
 מִהַכָּל, וְחֲדוּה שֶׁל הַכָּל, וְשִׁקִּילָה שַׁבַּת
 בְּגִגְד כָּל הַתּוֹרָה, וּמִי שֶׁשׁוֹמֵר שַׁבַּת
 כְּאִלוּ שְׁמַר אֶת כָּל הַתּוֹרָה.
 וְקָרְאָתָּ לְשַׁבַּת עוֹנָג – עוֹנוּג שֶׁל הַכָּל,

שָׁלוּ וְדָן אֶת דִּינֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֵלְמָלָא
 שֶׁהַקְּדִימוֹ הָאֲבוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיוּ
 נְצוּלִים מִן הַדִּין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זְכוּת
 יַעֲקֹב הִגְנָה עַל יִשְׂרָאֵל, זְהוּ שַׁבְּתוּב
 (תהלים קכד) לוֹלִי ה' שְׁחִיָּה לָנוּ יֹאמֵר נָא
 יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבֵא.

ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְחַרְשׁוּן. רַבִּי
 אֲבָא פִּתַח, (ישעיה נח) אִם תָּשִׁיב מִשְׁפַּת
 רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בַּיּוֹם קָדְשִׁי. אֲשֶׁרִיחֶם

לַשַּׁבָּת, מָאֵי וְקִרְאָתָּ. דִּיזְמִין לִיה. כְּמָה דְאֵת אָמַר,
 (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, כְּלוּמַר, וְזִמְנִין, כְּמָה דְמוֹזְמִין
 אוֹשְׁפִיזָא לְבֵיתֶיהָ. וְעַל דָּא וְקִרְאָתָּ לַשַּׁבָּת עֲנַג,
 דִּיזְמִין לִיה, כְּמָה דְמוֹזְמִין אוֹשְׁפִיזָא, כְּפִתּוּרָא
 מְתַקְנָא, בְּבֵיתָא מְתַקְנָא כְּדָקָא יְאוּת, בְּמִיכְלָא
 וּבְמִשְׁתֵּינָא כְּדָקָא יְאוּת, יִתִּיר עַל שְׂאֵר יוֹזְמִין.
 וְקִרְאָתָּ לַשַּׁבָּת מְבַעוּד יוֹם. לְקֹדֶשׁ יִי מְכֻבָּד: דָּא
 יוֹם כְּפוּרִים. תִּירֵי דְאֵינוּן חַד. וְכַבְּדֵתוּ מַעֲשׂוֹת (דף
 מ"ז ע"ב) דְרַכִּיד, כְּמָה דְאוּקִימְנָא.

מְמַצוּא חֶפְצֵךְ וְדַבְרֵךְ, וְהָא אֶתְמַר, בְּגִין
 דִּהֵיא מְלָה סְלֵקָא, וְאֶתְעַר מְלָה דְחֹל
 לְעֵילָא. מָאֵן דְמוֹזְמִין אוֹשְׁפִיזָא בֵּיה בְּעֵי לְאֶשְׁתַּדְלָא,
 וְלֹא בְּאַחֲרָא.

תָּא חֲזִי הֵהוּא מְלָה דְנָפִיק מִפּוּמִיָּה דְדַבְרֵי נֶשׁ,

לשון הקודש

ענג - הנפש והגוף, ענג לעליונים
 ולתחתונים. וקראת לשבת, מה זה
 וקראת? שיזמין אותה, כמו שנאמר
 (ויקרא כג) מקראי קדש, כלומר מזמנים,
 כמו מי שמזמין אורח לביתו. ועל זה
 וקראת לשבת ענג, שיזמין אותה כמו
 שמזמנים אורח, בשלחן מתקן ובבית
 מתקן כראוי במאכל ובמשתה כראוי
 יותר על שאר הימים. וקראת לשבת

ענג - מבעוד יום. לקדוש ה' מכבד -
 זה יום הכפורים, שנים שהם אחד.
 וכבדתו מעשות דרכיך - כמו שבארנו.
ממצוא חפצך ודבר דבר, והרי
 נתבאר, משום שאותו דבר עולה
 ומעורר דבור של חל למעלה. מי
 שמזמין אורח, צריך להשתדל בו ולא
 באחר.

בא ראה, אותו הדבור שיוצא מפי